

คู่มือโครงการส่งเสริมเศรษฐกิจพอเพียงในชุมชน จังหวัดนครพนม

ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕

๑. ความสอดคล้อง

๑.๑ ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี ด้าน ๔ การสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม

๑.๒ แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็น ๑๕ พลังทางสังคม

- แผนแม่บทย่อย การเสริมสร้างทุนทางสังคม

๑.๓ แผนการปฏิรูปประเทศ ด้านเศรษฐกิจ

- ประเด็น ปฏิรูปประเทศความเท่าเทียมและการเติบโตอย่างมีส่วนร่วม

- ประเด็นปฏิรูปย่อย การขยายผลโครงการในพระราชดำริกว่า ๔,๐๐๐ โครงการทั่วประเทศ

๒. หลักการและเหตุผล

สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงตระหนักว่าการที่ประชาชนที่อยู่ในถิ่นทุรกันดารจะมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น สามารถพึ่งตนเองได้ ประชาชนเหล่านี้จะต้องทันต่อเหตุการณ์ต่าง ๆ ซึ่งเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ทั้งนี้ต้องมีการเตรียมคนให้พร้อมที่จะรับสถานการณ์ ให้รู้จักปรับตัวในสิ่งที่เปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เน้นการมีส่วนร่วมของประชาชน เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ และนำไปสู่การปฏิบัติ จึงทรงมีพระราชดำริให้ดำเนินงานโครงการส่งเสริมเศรษฐกิจพอเพียงในชุมชนขึ้นในปี ๒๕๕๖ เพื่อให้ประชาชนสามารถดำรงชีวิตของตนเองและครอบครัวในยุคโลกาภิวัตน์ได้อย่างดีและมีความสุขโดยน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิต สามารถพึ่งตนเองมีอาชีพมีรายได้ทำให้สามารถปรับปรุงสภาพความเป็นอยู่ในครอบครัวได้ดีขึ้น มีกำลังสนับสนุนการศึกษาของบุตรหลานส่งผลให้ชุมชนเข้มแข็งอย่างมั่นคงและยั่งยืน ในการพัฒนาทรงให้ยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นแนวทางในการพัฒนา และดำเนินชีวิตตามแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราชบรมนาถบพิตร ยึดความประหยัด ยึดถือการประกอบอาชีพด้วยความถูกต้อง ในปัจจุบันดำเนินการใน ๕ อำเภอ ได้แก่ อำเภอธาตุพนม เรณูนคร นาแก นาหว้า และอำเภอปลาปาก โดยต้องการให้ชุมชนได้รับโอกาสในการเพิ่มพูนความรู้ ทักษะวิชาการด้านการเกษตร เพื่อนำไปวางแผนการผลิตพืชอาหารปลอดภัยไว้บริโภคอย่างเพียงพอในครัวเรือน เหมาะสมกับความต้องการและสอดคล้องกับพื้นที่อย่างแท้จริง

จังหวัดนครพนมได้สนองพระราชดำริ สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ในการดำเนินงานโครงการส่งเสริมเศรษฐกิจพอเพียงในชุมชน ตามพระราชดำริฯ มาตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๕๖ โดยเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง กระบวนการกลุ่มความรู้ทางวิชาการการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ซึ่งกันและกัน ซึ่งมุ่งเน้นให้มีการผลิตอาหารในครัวเรือนเพื่อให้เพียงพอต่อการบริโภคและแบ่งปันสมาชิกในชุมชนเป็นอันดับแรก ถ้าเหลือจึงนำมาจำหน่ายเป็นรายได้ เน้นประชาชนเป็นศูนย์กลางให้ชุมชนมีส่วนร่วม ร่วมกันคิดร่วมกันทำ ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน สนับสนุนกิจกรรมทางการตลาด พัฒนาให้กลุ่มมีความเข้มแข็งและยั่งยืน พร้อมทั้งส่งเสริมการยกระดับกลุ่มเศรษฐกิจพอเพียงในชุมชนต้นแบบสร้างเครือข่ายในชุมชนและขยายผลระหว่างชุมชนต่อไป

ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ จะดำเนินการพัฒนากลุ่มตามแผนพัฒนากลุ่มเศรษฐกิจพอเพียงในชุมชนตามพระราชดำริ สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี โดยได้ส่งเสริมกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อเป็นการเพิ่มศักยภาพการพึ่งตนเองในระดับครัวเรือน และการเพิ่มศักยภาพความเข้มแข็งในระดับชุมชนด้วย และยังคงบูรณาการร่วมกับหน่วยงานในการขับเคลื่อนโครงการ ทั้งภาคราชการ เอกชนสถาบันทางการศึกษา องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ชุมชน เกษตรกร ในรูปแบบการประสานความร่วมมือภายใต้กรอบและวัตถุประสงค์เดียวกัน เพื่อที่จะทำงานร่วมกันให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

๓. วัตถุประสงค์

๓.๑ เพื่อให้สมาชิกในกลุ่มส่งเสริมเศรษฐกิจพอเพียงในชุมชนตามพระราชดำริฯ ได้รับความรู้ความเข้าใจ หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สามารถพึ่งพาตนเอง ช่วยเหลือซึ่งกันและกันได้

๓.๒ เพื่อส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมผลิต การแปรรูป และพัฒนาผลิตภัณฑ์ของกลุ่มส่งเสริมเศรษฐกิจพอเพียงในชุมชน ผู้การมีคุณภาพชีวิตที่ดีอย่างยั่งยืน

๓.๓ เพื่อส่งเสริมให้สมาชิก/กลุ่มส่งเสริมเศรษฐกิจพอเพียงในชุมชนตามพระราชดำริฯ มีความเข้มแข็งสามารถพัฒนาเป็นกลุ่มส่งเสริมเศรษฐกิจพอเพียงในชุมชนต้นแบบได้

๓.๔ เพื่อขยายผลการดำเนินงานของกลุ่มส่งเสริมเศรษฐกิจพอเพียงในชุมชนตามพระราชดำริฯ ต้นแบบสู่ชุมชนข้างเคียงต่อไป

๔. เป้าหมายและสถานที่ดำเนินการ

๔.๑ กลุ่มเศรษฐกิจพอเพียงบ้านพิมาน ม.๑,๓ ต.พิมาน อ.นาแก จ.นครพนม จำนวน ๓๐ ราย

๔.๒ กลุ่มเศรษฐกิจพอเพียงบ้านปะหว้า ม.๗ ต.ท่าเรือ อ.นาหว้า จ.นครพนม จำนวน ๓๐ ราย

๔.๓ กลุ่มเศรษฐกิจพอเพียงบ้านเนินน้ำคำ ม.๑๐ ต.โคกหินแห่ อ.เรณูนคร จ.นครพนม จำนวน ๓๐ ราย

๔.๔ กลุ่มเศรษฐกิจพอเพียงบ้านหนองสะโน ม.๖ ต.ดอนนางหงส์ อ.ธาตุพนม จ.นครพนม จำนวน ๓๐ ราย

๔.๕ กลุ่มเศรษฐกิจพอเพียงบ้านห้วยไหล่ ม.๑ ต.มหาชัย อ.ปลาปาก จ.นครพนม จำนวน ๓๐ ราย

๕. กิจกรรมและวิธีการดำเนินงาน

๕.๑ แนวทางการดำเนินงานโครงการ

ดำเนินการพัฒนากลุ่มตามแผนพัฒนากลุ่มเศรษฐกิจพอเพียงในชุมชนตามพระราชดำริ สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี โดยได้ส่งเสริมกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อเป็นการเพิ่มศักยภาพการพึ่งตนเองในระดับครัวเรือน และการเพิ่มศักยภาพความเข้มแข็งในระดับชุมชนด้วย และยังคงบูรณาการร่วมกับหน่วยงาน ในการขับเคลื่อนโครงการ ทั้งภาคราชการ เอกชน สถาบันทางการศึกษา องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ชุมชน เกษตรกร ในรูปแบบการประสานความร่วมมือภายใต้กรอบและวัตถุประสงค์เดียวกัน เพื่อที่จะทำงานร่วมกันให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

๕.๒ วิธีการและขั้นตอนการดำเนินงาน

๑. กิจกรรมถ่ายทอดความรู้เทคโนโลยีด้านการเกษตรเพื่อพัฒนาศักยภาพการผลิตตามความต้องการของเกษตรกร

๑.๑ สำนักงานเกษตรอำเภอพิจารณาหาความต้องการการพัฒนาศักยภาพของสมาชิกกลุ่มที่สอดคล้องกับวิถีชุมชนและบริบทพื้นที่

๑.๒ สำนักงานเกษตรอำเภอ จัดอบรมให้แก่สมาชิกกลุ่มจำนวน ๓๐ ราย (หากกลุ่มใดมีสมาชิกเพิ่มเติมก็สามารถเข้ารับการอบรมด้วยได้) เพื่อเพิ่มศักยภาพของสมาชิกระยะ ๑ - ๕ ตามความต้องการ ให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และพัฒนากลุ่มร่วมกัน พร้อมนำองค์ความรู้ที่ได้มาฝึกปฏิบัติให้เกิดเป็นผลสำเร็จ ทั้งนี้ ให้มีการจัดเก็บข้อมูลเบื้องต้นของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ สำหรับวัดผลสำเร็จหลังจากการเข้าร่วมโครงการ เช่น กิจกรรมการเกษตร รายได้จากการเกษตร ผลผลิตทางการเกษตร และอื่นๆ ด้วย

๑.๓ สำนักงานเกษตรจังหวัดคัดเลือกกลุ่มส่งเสริมเศรษฐกิจพอเพียงในชุมชนตามพระราชดำริฯ ต้นแบบในระดับจังหวัด โดยพิจารณากลุ่มที่มีความเข้มแข็ง มีศักยภาพหรือมีความพร้อมในการพัฒนาตามแผนพัฒนากลุ่มเศรษฐกิจพอเพียงในชุมชน ตามพระราชดำริฯ สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๖๔ เพื่อเตรียมความพร้อมในการยกระดับให้เป็นกลุ่มส่งเสริมเศรษฐกิจพอเพียงในชุมชนตามพระราชดำริฯ ต้นแบบต่อไป

๒. กิจกรรมส่งเสริมพัฒนาศักยภาพกลุ่ม

สำนักงานเกษตรจังหวัดร่วมกับสำนักงานเกษตรอำเภอจัดประชุมและวางแผนการดำเนินงานกลุ่มส่งเสริมเศรษฐกิจพอเพียงในชุมชนตามพระราชดำริฯ ต้นแบบในระดับจังหวัด (สามารถพิจารณาผู้เข้าร่วมโดยการคัดเลือกสมาชิกจากทุกกลุ่มได้) หรือสนับสนุนปัจจัยให้แก่กลุ่มส่งเสริมเศรษฐกิจพอเพียงในชุมชนตามพระราชดำริฯ ต้นแบบในระดับจังหวัด เพื่อต่อยอดและพัฒนาผลิตภัณฑ์ของกลุ่มให้มีมาตรฐานและเพิ่มศักยภาพการแข่งขันทางการตลาดได้

๓. กิจกรรมยกระดับกลุ่มส่งเสริมเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบดีเด่นระดับประเทศ

๓.๑ สำนักงานเกษตรจังหวัด คัดเลือกกลุ่มส่งเสริมเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบ จาก กลุ่มส่งเสริมเศรษฐกิจพอเพียงในชุมชนตามพระราชดำริฯ ต้นแบบในระดับจังหวัด (สามารถเป็นกลุ่มเดิมที่เคยได้รับการคัดเลือกไว้ในระดับจังหวัดหรือระดับเขตในปีใดก็ได้) จังหวัดละ ๑ กลุ่ม เพื่อพิจารณาส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมของกลุ่มเพื่อยกระดับให้เป็นกลุ่มส่งเสริมเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบดีเด่นระดับประเทศต่อไป

๓.๒ จัดทำรายงานผลการดำเนินงาน และแนวทางการยกระดับกลุ่มที่ได้รับการคัดเลือกจากข้อ ๑ โดยทำการวิเคราะห์กิจกรรมต่างๆ ได้แก่ ด้านการบริหารจัดการและกระบวนการกลุ่ม ด้านการผลิตของกลุ่มด้านการเงินและบัญชี ด้านการตลาด ด้านการช่วยเหลือสังคม ตลอดจนมีการสร้างเครือข่ายและขยายผล

๓.๓ สำนักงานส่งเสริมและพัฒนากิจการเกษตร รวบรวมและจัดส่งรายงานตามข้อ ๒ ให้กรมส่งเสริมการเกษตรภายในเดือนพฤษภาคม ๒๕๖๕

๓.๔ กรมส่งเสริมการเกษตรและสำนักงานส่งเสริมและพัฒนากิจการเกษตร ร่วมกับโครงการส่วนพระองค์สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (สสท.) พิจารณาคัดเลือกกลุ่มส่งเสริมเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบดีเด่นระดับประเทศ และให้การสนับสนุนต่อไป

๓.๕ สำนักงานเกษตรจังหวัด ดำเนินการส่งเสริมการยกระดับกลุ่มที่ได้รับการคัดเลือกให้เป็นกลุ่มส่งเสริมเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบดีเด่นระดับประเทศ

๔. การเตรียมการร่วมรับเสด็จ

๔.๑ โครงการส่วนพระองค์สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (สสท.) แจกข้อมูลให้กรมส่งเสริมการเกษตรนำกลุ่มส่งเสริมเศรษฐกิจพอเพียงในชุมชนตามพระราชดำริฯ ไปร่วมรับเสด็จฯ ตามหมายกำหนดการ

๔.๒ สำนักงานเกษตรจังหวัด จัดทำข้อมูลรายละเอียดของกลุ่มที่ไปร่วมรับเสด็จฯ เช่น ข้อมูลพื้นฐานความก้าวหน้าของการดำเนินงาน การพัฒนา/การต่อยอดกิจกรรมตามพระราชกระแส แผนการปฏิบัติงาน ปัญหา อุปสรรคและความต้องการการพัฒนาต่อยอดนวัตกรรมของกลุ่ม และบุคคลต้นแบบในกลุ่ม และอื่น ๆ ตามความเหมาะสมรายงานให้กรมส่งเสริมการเกษตรทราบก่อนเสด็จฯ ๒ สัปดาห์

๔.๓ จัดทำเอกสารถวายเป็นรูปเล่ม จำนวน ๒ เล่ม

๕. สำนักงานเกษตรจังหวัด รายงานผลการปฏิบัติงานส่งเสริมการเกษตร (E-project Management System) ตามที่กรมส่งเสริมการเกษตรกำหนด

๖) สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร/สำนักงานเกษตรจังหวัด จัดทำรายงานสรุปผลการดำเนินงานโครงการ พร้อมปัญหา อุปสรรค และแนวทางแก้ไขปัญหา ให้กรมส่งเสริมการเกษตรทราบภายในวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๕

๖. แผนการปฏิบัติงาน

กิจกรรม/ขั้นตอน	แผนปฏิบัติงาน ปี ๒๕๖๔										ผู้รับผิดชอบ
	ธ.ค.๖๔	ม.ค.๖๕	ก.พ.๖๕	มี.ค.๖๕	เม.ย.๖๕	พ.ค.๖๕	มิ.ย.๖๕	ก.ค.๖๕	ส.ค.๖๕	ก.ย.๖๕	
๑. อบรมเกษตรกรเพื่อพัฒนาศักยภาพการผลิต ตามความต้องการของเกษตรกร ๑.๑ หาความต้องการการพัฒนาศักยภาพของสมาชิก ๑.๒ จัดอบรมให้แก่สมาชิกตามความต้องการ ๑.๓ คัดเลือกกลุ่มระดับจังหวัด	↔										อำเภอ
๒. จัดประชุมและวางแผนการดำเนินงานหรือสนับสนุนปัจจัย			↔								อำเภอ
๓. การเตรียมการร่วมรับเสด็จ	←————→										จังหวัด/อำเภอ

๗. ระยะเวลาดำเนินการ

พฤศจิกายน ๒๕๖๔ – กันยายน ๒๕๖๕

๘. งบประมาณ จำนวน ๔๒,๐๐๐ บาท (สี่หมื่นสองพันบาทถ้วน)

๘.๑ กิจกรรมการถ่ายทอดเทคโนโลยีด้านการเกษตร หลักสูตร การพัฒนาศักยภาพการผลิต งบประมาณ ๓๐,๐๐๐ บาท (อำเภอเบิกจ่าย)

๘.๒ ส่งเสริมกิจกรรมพัฒนาศกยภาพกลุ่ม งบประมาณ ๑๒,๐๐๐ บาท (อำเภอเบิกจ่าย)

๙. ผลผลิต ผลลัพธ์ ตัวชี้วัด

๙.๑ ผลผลิต (Output)

๑. เกษตรกรสมาชิกกลุ่มส่งเสริมเศรษฐกิจพอเพียงในชุมชนตามพระราชดำริฯ จำนวน ๑๕๐ ราย ได้รับความรู้เทคโนโลยีด้านการพัฒนาศักยภาพการผลิต

๒. กลุ่มส่งเสริมเศรษฐกิจพอเพียงในชุมชนตามพระราชดำริฯ จำนวน ๑ กลุ่ม ได้รับการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพ เป็นกลุ่มต้นแบบในระดับจังหวัด

๙.๒ ผลลัพธ์ (Outcome)

๑. สมาชิกโครงการส่งเสริมเศรษฐกิจพอเพียงในชุมชนฯ เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน สามารถน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นแนวทางการประกอบอาชีพทางการเกษตร และการดำเนินชีวิต เกิดความมั่นคงทางอาหาร มีรายได้ มีอาชีพ มีคุณภาพชีวิตที่ดี และสามารถปรับตัวต่อสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงได้

๒. กลุ่มได้รับการพัฒนาผลิตภัณฑ์ที่ได้รับมาตรฐาน และสามารถแข่งขันทางการตลาดได้

๓. เกษตรกรต้นแบบที่ได้รับการพัฒนา นำความรู้ปรับใช้ในการดำเนินกิจกรรมของตนเอง และถ่ายทอดความรู้ไปยังเกษตรกรรายอื่น ๆ ได้

๔. กลุ่มมีการขยายผลองค์ความรู้สู่ชุมชนใกล้เคียง และสร้างเครือข่ายได้

๙.๓ ตัวชี้วัด (Outcome)

- เชิงปริมาณ

๑. เกษตรกรสมาชิกกลุ่มส่งเสริมเศรษฐกิจพอเพียงในชุมชนตามพระราชดำริฯ ได้รับความรู้เทคโนโลยีด้านการพัฒนาศักยภาพการผลิต จำนวน ๑๕๐ ราย

๒. กลุ่มส่งเสริมเศรษฐกิจพอเพียงในชุมชนตามพระราชดำริฯ ต้นแบบในระดับจังหวัด จำนวน ๑ กลุ่ม

- เชิงคุณภาพ

๑. เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการเกิดความรู้ความเข้าใจหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง นำความรู้ที่ได้รับไปปรับใช้ในพื้นที่ของตนเอง สามารถลดรายจ่าย และเพิ่มรายได้ในครัวเรือน

๒. ผลิตภัณฑ์ของกลุ่มมีการพัฒนา มีมาตรฐานและสามารถแข่งขันทางการตลาดได้

๓. กลุ่มมีความเข้มแข็ง สามารถขยายผลองค์ความรู้สู่ชุมชนใกล้เคียงได้ เป็นกลุ่มส่งเสริมเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบในระดับจังหวัด และพัฒนาเป็นกลุ่มส่งเสริมเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบดีเด่นระดับประเทศต่อไป

๑๐. หน่วยงาน/ผู้รับผิดชอบ กลุ่มอารักขาพืช

นางสาวจิราพร ประชาโชติ ตำแหน่ง นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรปฏิบัติการ

โทร. ๐-๔๒๕๑-๒๔๖๗ / ๐๖๑-๔๒๙-๙๔๙๘ E-mail : muaylii_pj@gmail.com